

Prof. MUDr. Václav Laně

10. 3. 1915 v Plzni – 22. 11. 1990 v Plzni

Známý plzeňský gynekolog a porodník, průkopník gynekologické vyšetřovací metody kolposkopie v Československu, jeden ze zakladatelů gynekologicko-porodnické kliniky LF UK v Plzni, člen čs. gynekologicko-porodnické společnosti.

Po maturitě na reálném gymnáziu v Plzni vystudoval lékařskou fakultu univerzity Karlovy v Praze. V mládí se aktivně věnoval sportu. Hrál hokej, fotbal, tenis a závodil ve skocích do vody. Na podzim roku 1939, po vypuknutí II. světové války mu chyběla dvě rigoróza k dokončení studia. Zavření českých vysokých škol nacisty ho na dlouhých šest let vzdálilo od promoce. Už za války však projevil zájem o vědeckou práci. Jako závodní lékař kaolinových závodů v Horní Bříže, byť bez formálního ukončení studia s titulem MUC, začal provádět výzkum a publikovat odborné studie.

Studia dokončil a odpromoval nedlouho po skončení II. světové války v srpnu 1945. Nastoupil na nově zřízené gynekologicko-porodnické klinice LF UK v Plzni, kde se stal pravou rukou jejího prvního přednosty a kde se také v roce 1955 habilitoval jako její první docent. V té době se začal věnovat studiu a aplikaci gynekologické vyšetřovací metody kolposkopie, jehož výsledkem bylo jeho stěžejní vědecké dílo *Úvod do kolposkopie*.

Tehdy mu však také plzeňská komunistická vrchnost začala ukazovat svoji pravou tvář. Prof. MUDr. Václav Laně, věrný odkazu svého otce, národně socialistického politika, nikdy nepodlehł oportunistickému trendu a nevstoupil do KSČ. To se mu samozřejmě vymstilo. Už po maďarském protikomunistickém povstání se plzeňské partajní verchušce nelíbilo, že neodsoudil maďarskou „kontrarevoluci“. I po roce 1956, stejně jako později v letech 1969 a 1970, kdy komunistická moc vyžadovala zaujetí „správného třídního“ postoje ke vpádu vojsk Sovětského Svazu a jeho satelitů. Trestem bylo vyhození z místa.

To postihlo doc. MUDr. Václava Laněho v roce 1960. Z pozice docenta gynekologicko-porodnické kliniky byl přeřazen na místo sekundárního lékaře gynekologicko-porodnického oddělení závodního ústavu národního zdraví závodů Vladimíra Iljiče Lenina. Jednalo se o závodní nemocnici plzeňské Škodovky. Jak tehdy bývalo zvykem, vše se upeklo na krajském výboru KSČ. Ten byl pánem nad osudy lidí.

Doc. Laně byl izolován od výuky mediků, nesměl přednášet na fakultě. Pedagogická činnost patřila k jeho nejoblíbenějším, snad genetický sklon po jeho otci. Nesl to těžce, ani podstatné snížení platu ho možná tolik netížilo. Byla tu však jeho vědecko-výzkumná činnost, v níž se snažil i za ztížených podmínek pokračovat. Tou dobou byl už známý a oblíbený plzeňský gynekolog a porodník. Známý svojí operátorskou zručností a laskavým přístupem k pacientkám. Neomezoval se pouze na práci na klinice. V poválečných letech, kdy síť regionálních zdravotnických zařízení nebyla ještě tak rozšířená, jezdil i několikrát týdně odpoledne do venkovských porodnicko-gynekologických poraden.

V roce 1968 se ze „škodovácké“ nemocnice stala II. gynekologicko-porodnická klinika a doc. Laně byl jmenován jejím přednostou. Vrátil se k přednášení na fakultě a k výuce mediků. Dlouho to však netrvalo. Normalizační vedení kliniku zrušilo. Doc. Laně zůstal na stejném pracovišti v pozici zástupce primáře, protože primářem se z kádrových důvodů nesměl stát. Učit mediky a přednášet mu bylo opět zakázáno.

Dále však pokračoval ve výzkumu, věnoval se zejména patologii děložního hrdla, a pokračoval v publikování svých poznatků doma i v zahraničí, neúnavně popularizoval svůj obor. Jeho knížka kapitoly o zdraví a hygieně ženy z roku 1967 byla velmi oblíbená.

V roce 1964 vydal svoje stěžejní dílo *Úvod do kolposkopie*, které bylo sice přeloženo do ruštiny a dokonce vietnamštiny, dalšího zahraničního rozšíření se mu však kvůli nepřízní politických špiček nedostalo a doc. Laně na jeho základě nesměl obhájit tehdy prestižní titul doktora lékařských věd.

Aktivně působil v československé gynekologicko-porodnické společnosti. Byl jejím dlouholetým členem a určitý čas i členem jejího výboru. Tím však potom z kádrových důvodů také nemohl být. Do „kapitalistické“ ciziny jezdit nesměl. Pouze v letech 1968 a 69 mohl vyjet na kongresy za železnou oponu. Kdyby tehdy mohl emigrovat, řada

zahraničních klinických pracovišť by mu byla otevřená. Z morálních a také patriotických důvodů to neudělal. Miloval Plzeň, měl úzký vztah ke svým pacientkám a táhla ho i jeho druhá celoživotní vášeň – myslivost. Do smrti byl členem mysliveckého sdružení Luhov v tehdejší okrese Plzeň-sever.

Do penze musel doc. Laně odejít hned v 60 letech, ač byl ještě v plné síle. Musel opustit škodoväckou nemocnici, nemohl tak už vést porody, ani provádět gynekologické operace. Přešel do železniční gynekologické ambulance a dojížděl ještě ordinovat do Chebu. Po sametové revoluci byla okamžitě zahájen proces jeho plné odborné rehabilitace a podán návrh na jmenování profesorem porodnictví a gynekologie. Bohužel pro něj už pozdě. Přes ohromnou euforii, kterou i v něm návrat k demokracii vyvolal, už neměl sil dál pokračovat v práci. Těžce nemocen přebíral v červenci 1990 v pražském Karolinu profesorský diplom. Zemřel 22. 11. 1990.

Manželka: Marie roz. Wotawová (2. 2. 1918 – 30. 3. 2005), dcera posledního plzeňského policejního ředitele JUDr. Adolfa Wotawy, autorka knihy Karlovarské střípky klípky

Děti: PhDr. Tomáš, býv. velvyslanec ČR V Turecku a Jordánsku;
Václav, stavební technik

Samostatné knižní publikace:

Úvod do kolposkopie (1964)

Kapitoly o zdraví a hygieně ženy (1967)

Kapitoly o ženě (1971)

autor: PhDr. Tomáš Laně